Pivní Vincek

a čtrnáct svatých Pomocníků v nouzi

Ke kapli 14 svatých Pomocníků v nouzi se vztahují nejen církevní tradice, spojené s každoročními procesími a tím, že jako místo lidové zbožnosti a jedna ze záštit, lemujících kdysi významnou zemskou cestu, byla místem zastavení lidí, kteří po ní putovali. Tato drobná církevní stavba byla vždy součástí zdejší kulturní krajiny a tím byla také bezprostředně spojena se životy zdejších obyvatel. Proto o ní nacházíme zmínky i v různých pověstech, zkazkách a lidových vyprávěních.

Jedním z nich je žertovné povídání o svérázné místní postavičce, lidmi z okolí zvané Pivní Vincek (Bier Winz). Byl to kulaťoučký človíček nevelkého vzrůstu z jednoho ze Záluženských statků, který stával na pravém břehu řeky Moravice. A Vincek měl velmi kladný vztah k pěnivému produktu Melečského pivovaru. Do Zálužného i Mokřinek, k nejbližším šenkům, bylo potřeba překonat často velmi studenou a vodnatou řeku Moravici, přes niž v té době ještě mosty nevedly. A tak Vincek za svým oblíbeným mokem raději putoval přes kopec, po staré zemské cestě, na fojtství do Starých Těchanovic. Tam se svými kumpány často poseděl až do hluboké noci a poté vždy nastoupil strastiplnou cestu přes Nickelsberg, aby se dostal zpátky domů. A na té cestě se milému Vinckovi nešlo snadno. Když šel zeširoka přes Těchanovice, občas shrnul pár štachet z některého plotu nebo jindy lehce zavadil o roh domku, který tam v době, když šel na fojtství, určitě ještě nestál. To pak i knoflíky z jeho vesty praskaly a vyletovaly až vysoko ke střeše. Jindy se zase, uprostřed cesty, z ničeho nic objevil hrbol, který nešlo zvládnout jinak, než po čtyřech. Navíc cesta vedla od Těchanovic nejprve vzhůru, do kopce a po překonání Nickelsbergu se prudce svažovala k Moravici, kde stál Vinckův statek. A byl to snad div, že nástrahami cesty utrápený muž, po velikém, téměř nadlidském úsilí, nejednou ani domů nedošel? Jedné noci, po výkonu, hodném vysokohorského turisty, při němž málem přišel o řetízek, který nosil na krku, zůstal bezmocně ležet na kraji cesty a odpočíval. Když se chladem probral, podíval se na hvězdnou oblohu a začal přemýšlet o svém

osudu a budoucnosti. „Tak to už nejde dál“ říkal si. „Jednou si podpatkem ucho přišlápnu“. A celá jeho budoucnost se mu jevila ve velmi chmurných a temných barvách. Najednou měl dojem, že jakoby od nedaleké kapličky, mu do jeho mysli vstoupil spásný, vlastně geniální nápad. Teď už přesně věděl, co musí udělat, aby svůj těžký osud změnil. Ano, je to jasné, to je jediná možnost jak změnit svůj život: Pořídí si koně.

I stalo se a za pár dnů přijel Vincek na fojtství na novém bělouši. Kůň nebyl nejmladší, zato byl klidný, zkušený a jeho pohled se zdál moudrý. Když pak něco po půlnoci kumpáni zvedali Vincka do sedla, dali mu ještě, pro každý případ, na cestu do kapsy láhev šnapsu. Pak už jen pleskli koně a ten se, se svým břemenem, pomalu vydal na cestu. Vincek se na koňském hřbetu za měsíčního svitu spokojeně usmíval a cesta vzhůru příjemně ubíhala. „Stačí, když má člověk moudrý nápad a všechno jde daleko líp.“ Přemítal cestou. Ta, i když byla hrbolatá, toho dne Vinckovi nijak neubližovala. Když v lese míjel kapličku, zadíval se na ni. Ale co to? Najednou jej to začalo převažovat k levé straně, jako by ho něco k té kapli táhlo. Odkud byla ta tajemná síla a jestli jej jenom nepřevažovala ona láhev, kterou měl v levé kapse, to Vincek nezjistil. Jisté bylo jenom to, že jej to stále více táhlo dolů z koňského hřbetu. I když se držel svého šimla kolem krku, nic to nebylo platné. Nezadržitelná síla jej stáhla na levou stranu a najednou ležel na zemi mezi koněm a kaplí. „Křápe odporný!“ křičel Vincek na bělouše, jako by ten mohl za jeho jezdecké umění. Ztěžka vstal, chytil koně za uzdu a přemýšlel, jak se dostane zpět do sedla. Kůň mu připadal vyšší než jindy a kumpány, kteří by mu pomohli, s sebou neměl. Najednou mu svitlo. Kousek níž, pod kaplí, byl vedle cesty hluboký příkop. „To je ono! Tady by to šlo!“ zvolal a zavedl koně do příkopu. Najednou bylo od země k sedlu o kus blíž. Šiml klidně stojí v příkopu a Vincek se chystá ke skoku. Ohlédne se ještě ke kapli a před skokem zvolá: “A vy, svatí muži, teď stůjte při mně!“ Rozběhl se a skočil. Ale co to? Jako šíp přeletěl přes koňský hřbet a spadl na prudce se svažující cestu. Po ní se kutálel z kopce dolů, až se po mnoha metrech zastavil o kořen stromu. Když se probral, viděl nad sebou v měsíčním světle stojícího koně a za ním siluetu kaple 14 svatých Pomocníků. A v té chvíli mu bylo najednou všechno jasné. Postavil se, oprášil si oděv, udělal pár nejistých kroků vzhůru. Pak zvolal: ***„Pomoc jak pomoc, za tu vám děkuji. Jenom vás nemuselo zabrat všech čtrnáct najednou!“***

Petr Zahnaš